Q 3/1203
A 6x23 5/39

apsnə jlarkomçar.

apsua liţeraţura açara programma

a-V, VI, VII, VIII, IX-ꝑi aguꝑkua rzə.

apsnə a. s. s. r. jlarkomçar ilakunaroıuoıueiţ.

aqua. — apsnəꝑ ħəntkarra ỉquə təɿra. — 1934 ş.

74.268.3
А 77

Ѳ 3/1203

Аб*ə3 S/39

apsnə jlarkomçar.

apsua liţeraţura açara programma

a-V, VI, VII, VIII, IX-ţi aguρkua rzə.

15569

apsnə a. s. s. r. jlarkomçar ilakunaroɯoɯeiţ.

aqua. — apsnəţ ħəntkarra ĭquə təɿra. — 1934 s.

НАЦИОНАЛЬНАЯ БИБЛИОТЕКА
АБХАЗИИ им И. Г. ПАПАСКИР

РОССОЮЗНАЯ
БИБЛИОТЕКА
ИМЕНИ
В. И. ЛЕНИНА
ПОГАШЕНО
34-8[illegible]9

apxıaja.

ari aprogramma apsua liţeraţura açara, ailərgara aan arçayʒa rzə myakuçagas iqalaracə azoup işəqou. ari aprogrammaᵽə ayəmtakua iarbou, reilərgara aan ideias irəçarkua, xərxartas irəmou, arçayə reilərgara izəmariaxaracə, ui alagıə iaha açayʒa rəxşəy aziſtracə, ui azə iaţaxkuaz iaarkıaᵽnə ialahxəiţ. axa uərt, xəxı işahhoz eipş arçayə izə myakuçagas oup işəqalaşa. ubri anays arçayə ineiçəxnə ireiharoup açayʒa, ayəmta epoxas ianarbo, ideias iaçou, ţip hasabla ayəmtakua rᵽə iarbou rəla klassk aqazſa, iara ui akłass zzəkupo, ubas egıərtgıə arbara. ubart atipkua azək yəqak rəla izyua klassk zegıə aqazſa, iara zzəkupo ubas egıərtgıə şairbo.

arçayə açayʒa ireiharoup, asaxıaᵽ liţeraţura yəmtakua izyua ixala ixə iştimxucaaua, iara iguə işaanago ala macara işyəm. asaxıaᵽ liţeraţura işahnarbo akłass aqazſa, iara social hasabla axə axıxou, iaşaʒqıanə iqou izlaxuapşua, iara inanagɜaranə iqou azə işəkupo. ubri aqnəᵽ asaxıaᵽ liţeraţura eskıəngıə akłass qazſa şamaz, akłass amyra znapə aqnə iqou iataxəu şakuu aliţeraţura ianarbo, izyuagıə ikłass imyapanagaranə iataxəu şakuu iairbo. aproleţarᵽ saxıa liţeraţura iahnarboiţ iaxıaᵽi asocializm argəlarazə auəs auraᵽə anagɜarakua iamou, iqahçaranə iqou rənagɜarazə akupara şataxəu. abartkua rnays iahnarboiţ iaxıaᵽi hᵽəc nxaraᵽə, hhəntkarra eiᵽkaaraᵽə iahpərxaganə iqakuou. ubas aproleţarᵽ saxıa liţeraţura amassa socialistᵽ hasabla raaɜarazə abqar dus iqoup.

ara aprogramma iankuou rnays arçayə ixə iairxuaroup, ayəmta eilirgo ianəmkua iqou, axa iara eipşnə iidərua amaţerialkua apsuaraqnəᵽ açayʒa arquəoıaraᵽə iqou.

aliţeraţura açara, ailərgara aan, iaxıaᵽi aamta haztagəlou aᵽə praktikala iqahçaranə iqoui iarei eiləxəmzaroup.

asaxıaᵽ liţeraţura açara ubas ifakugəlazaroup, açayʒa irçaz iaᵽəpşnə dara zxaanu asocialist rgəlara iaxuartaxaraᵽə asaxıaᵽ liţeraţura rxala ayra ialanargaraᵽə.

ari apsua liţeraţura aprogramma, apsua şkolkua rzə ojada izlatəmçəc ala gxada iqalaşam. ubri aqnəᵽ, abri aprogramma zxə iazərxuo iagkuou arbanə apsnəᵽi ahəntkarra îquə təqra axıɜala iadərbaracə hrəhoiţ.

ari aprogramma apsnəᵽi jlar rkomissariaţ açara uəs azə akollegia akuşahatnə ifakunaroıuoıueiţ.

abrigada aqnəᵽ.

axubaꝝi aşəkus çara.

ailərga nça.

axubaꝝi aşəkus çara aan asaxıaꝝ liţeraţura açaraꝋə iamouꝑ ꝑroꝑodevţiḳa hasabla açayɟa aliţeraţura rərçara.

ꝑroꝑodevţiḳa iamouꝑ gutaḳəs:

a) faḳţla asaxıaꝝ liţeraţura adərrakua iataxəu atara;

b) arçara iaşanə (tourəxləei ḳlassləei asaxıaꝝ liţeraţura yəmtakua reilḳaara, nasgıə rxala apxıara rguapxaraꝝə aqaçara.

ari axuəşəkusaꝝi açaraan, irçaşa amaţerial ianaxəsua açayɟa rdərra zaqa iharaḳəu ilaquu guatazarouꝑ. axubaꝝi aşəkus çaraꝋə iaagəeiţ idərnə apsuara aqnəꝝ açayɟa iaha irzaaiguou, dara zxaanu iaxıaꝝi asocializm rgəlara iaxħaanə iykuou, uərt rapxıa axəsra rtaxxoiţ. aurəs liţeraţuraqnəꝝ ialahçaz eilərgaꝝxoiţ apsua liţeraţura ailərgara aan aſcəlara anroulaḳ aſtaxı, irzəmarianə iqalozar ailərgara ineilapsaaailapso iaxəsər qaloiţ ui arçayə iuəs ouꝑ, içayɟa rdərra zeipşrou iara idərrouꝑ aḳə.

ybagıə, aurəs liţeraţuraꝋə açayɟa pətḳ rdərrazə ialahçeiţ; serafimoviɥi, ꝑuşḳini, ţurgenevi ryəmtakua. art açayɟa rzə iaha iuadayxaşţ reilḳaara apsua liţeraţura aasta, axa arçayə apsua liţeraţura danaxəsuaz adərrei aſcəlarei iritaz ala aurəsꝝ saxıa liţeraţura ailərgaraqnə ꝋərpşəla iigo eiləirgarouꝑ açəxuꝝanə, izxəsəz aliţeraţura irxamştrazə xuɥ-xuɥə iarſcəlaꝝuꝑ iaşanə asaxıaꝝ liţeraţura ailərgara, xuɥə-xuɥla ialagalaꝝuꝑ dara izləeilərḳaaşala ţeoriala adərra aliţeraţura azçaarakua iara aꝑrogramma iaçanaḳua.

ubri amyala axubaꝝi aşəkus çara aan eilḳaanə idərdərꝝuꝑ:

a) aliţeraţura iaşaɟqıanə iqou ḳlassla ianəpşuanə işəqou, ḳlasslagıə oyə dzaaʒo şaḳuu;

b) aliţeraţura ɥəda qazəſas iamou iaşaɟqıanə iqou saxıala irmaananə ianarbo şaḳuu;

v) aliţeraţura izpsou ailḳaarei iargıə ihamçar ada psəxua zlamam.

axuəşəkusaꝝi açara aan abartkua aliţeraţuraꝋə eilḳaaꝝnə iqouꝑ.

1. ayəmta (произведение) aţema.
2. çaḳəs-gulaḳəs iamou (сюжет).

aguata: ayəmta ideias iamou (ayəmtaꝋə iaşaɟqıanə iqou ailərgara), xazə ꝑroblemanə axuəşəkusaꝝi açara aan ialagalaꝝʒam, iara zaqa iɟgıaxo ala. ayəmta aideia iaçou iaarmarianə ailḳaara aţemei çaḳə-gutaḳəs iamou anərço iaxəsrouꝑ.

3. aja einraalakua (стихотворение) rçara aan abz pɸra amɥədarâxaz, iaçanaḳua ailḳaara anays ariţmei, arifmei rəla aiɸarɸəſa zaḳuan guataɸxoiţ.

4. eɲiţeţ ailḳaara, aiɸərpşra, nasgıə meţaforakua reilḳaarazə, arçayə iualuɲ eiha ialḳaanə açayɟa ireiħaracə, uərt rqnə iarbanzaalaḳ xɟajaɸəs iqou (предмет) qazſas iamou ala eskıəngıə işaçanaḳua ialḳaanə aḳlass kupara: eɲiţeţkua aidḳəlara, ubas egıərtgıə iqalar qaloiţ iaşaɟqıanə iqou, işəqou eipş ianarbo, ma daɸaḳala iara ianarbo izlaqam ala iqouła irmaananə. iara ui iazəqaçalazarouɲ açayɟa rapxıaqa asaxıaɸ liţeraţura açara aan, aformei iaçanaḳuei aḳnə işəqou rdərraɸa.

aɲrogramma (80 saat).

1. ş. ɟəqba. „amat zəboıa pɟou“ (14 saat).

ḳıatxua, basiat egıərtgıə akətanɸi amal uaa, aḳulaḳɟa, aḳolxoz aoıaɟa, aɸəcɸ forma nxaſa-aḳolnxara işaxuapşua, işaxɟajo. aḳulaḳɟa ragenţ łarax rxə darxuanə aɸəcɸ forma nxaſa-aḳolnxara aqajlar ɟəmoıəs, guaxłartas irərtarcə auəs azərueiţ.

ananamga adleiba gəd guəḳ ala aḳolxoz auəs azəzuaz aḳulaḳɟa ragenţ łarax dşəmyaxəiqıaz. łarax aḳulaḳɟa dəzlaragenţz ala iuəsuſa zeipşrou. aḳulaḳɟa łarax dənrəlaçanə uəs xḳə formas imyapargakuo izəſtou auəs anagʒarazə. (anxaɟa aẓaẓala iazəqarçoiţ, aizarakua iqou rxə iadərxuoiţ, aqajlar reilaxuarazə aḳolxoz ḳazarmakua rəblueiţ, ubas egıərtgıə amyaxqıaga uəskua myapargoiţ). aḳulaḳɟa ragenţ łarax imyapigakuoz auəskua rəla daarpşɸuɲ dəşḳlass oıou ala.

aḳətanɸi aɲarţ organizacia iqou auəs imyapanago iɟərnagoiţ aqajlar raoıaɟa.

2. v. agərba. amra gəlţ (14 saat).

ari ayəmtaɸə agərba iahirboiţ, aḳolxoz rapxıaʒa apsua kətaɸə aqaçara ianapſrgoz, ḳlassla asoveţ mɥə iaoıaɟaz aqajlar ɟanə aḳolxoz işaɟdərłoz. rłaganə aḳolxoz azə irħoz ſahan ipħəs nangua ləla iaaboiţ. aḳulaḳ ɟgıamşi, atauad ḳaci, axuaqa ſahani, aɲaɲ ḳuastei, nas dara rəħsakua rələei iaaboiţ, asoveţ mɥə iaoıanə akəta izlou rnaɲə aqnə iaaganə aḳolxoz qamlarazə auəs şərua. uərt rəlagıə iaaboiţ akətaɸə asoveţ mɥə iakupo, kupaſas iſtəxnə irəmou. haqarati, grəſnei, maniei, ubas egıərtgıə rəla iaaboiţ aḳolxoz aqaçarazə işəkupo. aihabəra iaarəſtəz arpəzba ila iaaboiţ akətanɸi aɲarţia ialazi, aḳomsomolaai dəzzaaz auəs dara rəynuçqa imʒbʒaḳua, işpirgoz, iara ui alagıə akətan aḳulaḳɟei, adin amaçuɟei ruəsura rapxıaʒa işəmanłalaiɸəz. aḳulaḳɟei adin maçuyɟei akət soveţ axanɸayə hamɲal rnaɲə aqnə daaganə dəzlarəmou ala aḳolxoz aqaçara şəɲgo aaboiţ. hamɲal ila iaaboiţ akətaɸə asoveţ mɥə iaxagəlou işaku-

nago apartia ialoui, akomsomol ialoui icərxəraanə auəs anazimulak akulakja rnapə aqnə dşəqalo. apartkom iaairala iaaboit akolxoz şfakugəlaz.

agərba, iazəgu ila ihoit ajətra, kogonia iyəmtakua reipş iqou dəşraoıou. axa ajət as axuapşra iaçanakuam markşist çara, izban akuzar, atpat afakurgəlarazə ajətra aadəruazaroup akritika azua, ihaxuartanə ialou ialxnə ihadkəlanə.

aiquə „amra gəlt“ iagəu: agərba mragəlaranə ipxıazoit akolxoz aqaçara, ui anays akolxoz auəs auəfa hirbazom. akolxoz anəqarço aftaxı iara auəs auəfala, ialaz rzəhan, nasgıə iaxəqaloz akəta azəhan mragəlaranə oyə ipxıazaratpa işakunagou iarbam.

3. s. qanba. „əi, allah, allah“! (4 saatk).

ari ayəmtatpə atakuaj hanifei, aləgaj gedlaqi rəla iaaboit, apsua kətakua rqnə, amcxaçara zaqa ioıuoıuanə iqou. anəxəei, auaxuamei, hakıəm cəmxuras · işrəmou. ui anays iahnarboit ianyəz aamta aan anxaja zaqa alafcara içaz çara dlapsa. nasgıə iaxıa ojraanzagıə içagıə dərrəla ilbaaganə iqou qoukə-qoukə anxaja ialər nəxa məqdu amanə işərpxıazo. gedlaq iphəs adoktor irbara ztaxəu dəqmazayxoit, eilər nəxa aşqa digoit. amyan apsuak amafəna iakuirteit; avtomobil daxarçsəzi, ilmahazacəz abinzin fyə ilahazi darzoit. ui ləmdərrala anəxa iləznauzia ilpxıazoit. lxaça aləgajgıə, amafəna dəzkumtazacəzgıə danakuç ifamxkua kuadaia ibeit, ui eilərnəxa saxazaaiguaz azoup-ha iazipxıazoit. eilər auaxuamatpə, haniia axəc xəntp dkələrxueit. ui aftaxı akər deioıuxaia lboit. axa lqəmazara hakıəmda dauzalgaxuaz; 2-mş 3-mş btəsxıanə lqəmazara dagoit. amcxaçara zaqa auaa irpərxagou arbara anays, ari ayəmta saxıala eitpartpanə iahnarboit, apsua nxayə ibzazafa; iraxu, itaxu, aynatp psaatkua rzaargza zegıə indərknə aazafa formas irəmou.

4. m. ahaşba. „hai dad apisar zaku kampaniou işaasouhara“ (6 saatk).

akəta №-ti akətsovet pisars iamou tpəc iaaz apofta ailərgara datpup. akıaadkua drəpxıo dəşneiuaz kıaad xuqək dadgəlt. dapxeit, deitapxeit. apxsə ilçt. iaaigua itpaz atahmadaja rəla taa ixuapşueit. apisar aarla-ha iajakua urəstala eipfua iiulak dapxıoit: „...командируется Шарба Андрей, для проведения компании, для распространении займов, укрепления крестьянского хозяйства...“ (adaqıa 63).

kıalaf daxgəlou zegıə aailirgazta—„akampania qaiçaroup iheit“. kıalaf ankıa prikazqiks dəqan, urəsbəztala xpa-pfba aja idəruan, axa “akampania“ iahaxıan.

ari urəstala apisar dzəpxıaz psətala eiteigəeit... „...avgust mza yba rzə auezd aihabəra oyə daarəftueit abra hara hkətan akampania amyapgarazə“.

ari amş aɸnə akampania—ayara ruracə eibəhanə eimpiţ.

avgust yba rəɸnə ʃəjə inarknə afaƥ aagara ialagəeiţ. ayara dərxəieiţ.

auezdaxı iaarəʃtəzgıə daaiţ. ayəjra du qarçeiţ. şarba andrei aurəslei, agərlei, apslei eilaçanə aja iheiţ. ayə iɸarʃnə dəkuçiţ.

ari ayəmta iunarboiţ apisari, akomissari rxədara, rəmdərrazə ajlar aharq irouz. ui adagıə ari ayəmta dunarboiţ araion aqnəƥ akətaxı auəs amyapgarazə irʃtəz inapə ianəz auəs du acənxuras dəzɸəz. şarba andrei eips iqou oyə asovet həntkarra daxərhagam. ui ixaƥə, anxaja irdərua abəzla iaƥaiʃom. idəz auəs iaanago aqajlar eilərkaaraƥa izhom.

andrei şarba ţipla amşgayə-ha izəʃtou driuup.

5. g. papaskıər-pha. axuyə piesa „kuyər dəspionerxaz“ (2 s.).

anxayə kuastei iphəs xıfafi izlaçaradou ala aɸəcƥ bzazafa auəsura forma xkkua iqou irʃlanə oup işərpəlo. amc xaçarakua zərɸia amdərra, açaradara oup. kuastei xıfafi aɸəcƥ bzazafa formala rapxıa iɸio aɸar rəbzourala xuyə-xuyla ircrəçueiţ amc xaçarakua, eilərkaaueiţ apioner aasara uəs iaçanakua. ari apiesa alajajara aan açayja eiharak rəxşəy azəlƭup, amc xaçara xkkua iqou zegıə zəcrəçəz amdərra, açaradara şakuu, nasgıə içagı ialkaanə, ixtnə iha-ƭup apioner aasara uəs iaçanakua.

6. i. s. ţurgenev. „mumu“ (12 saat).

ahraƥra aamta itagəlou anxaja rəpstazaafa arbara. ahkuaj lxapəzarala anxaja irəkunamgo işanio arbara. ahtnə itagəlou (axuura itagəlou) saxıala rarbara (gerasim, abufeţyik vasia, ţatiana, amaguqaçayə).

izyəz ahtənra itagəlou klassla dəzlarəxuapşua saxıala arbara. iaha ialkaanə saxıala arbara ahtənraƥi anxaja ayhara, atənyra irəmaz. avţor ila arbara, ajaxra socialla aikumlara iqaz.

ayəmtaɸə ixuartakuou: oyə ila aaxaraƥə ahtanraƥi aqazfa arbara, kritikala ahkuaj lxapəzarala ilguapxo aqaçara arbara.

klassla ui arbara haas iamou: anxaja eksploaţacia xıamtforma irəmaz irpsəɸnə arbara, aeksploaţacia zuaz aktivla rakupara psəxua amamıkua işəqaz ajaxra.

7. a. s. puşkin. „dubrovski“ (6 saatk).

„dubrovski“ aɸə apomefyikja saxıala arbara (troekurov, vereiski, dubrovski) puşkin uərt dəşrəxuapşuaz, ui axuapşra klassras iaçaz. aroman aɸə aamsta abunţ qaçayə iarbara (vladimir dubrovski). anxaja puşkin ila arbara — anxaja agupjaga irəmazi aeksploaţacia zzəruaz irɸagəlanə aproţesţ iqarçoz arbara, nasgıə amaçuyja idealizacia rzura rxə zkurço rah izə.

aroman aɸə ɾuşḳin ila aarpşra aħəntkar eiɸḳaara ḳlassla qazəſas iamaz — ahraƣra zḳəzi, aɾomeſɥiḳʒei reihabərara (господства) ţroeḳurov imɥra, asudƣ saxıa.

ɾuşḳin iaja einraalakua rəla aliriḳa zaḳuu adərra. ɾoeţiḳaƣ bəzła arbaſa psəxuas iamou (eɾiţeţ, aidḳəlara, meţafora).

8. a. serafimoviɥ. „sţreloɥniḳ“ (12 saat).

a. serafimoviɥ iahirboiţ aurəs ħəntkar ixaan arəcharei oypsças auəsuyʒa (aixamyaƣi) ruəsuſa şəqamz. asţreloɥniḳ ivan isaxıa. aurəs ħəntkarraƣi aihabəra aqnəƣ rəchaſarəda ivan aeḳsɾloaţacia şiznauz aarpşra. aɾroleţarƣ ɫquəyyə serafimoviɥ iqnəƣ auəsuyʒa rinţeres axıɥara. revoliucia hasabla „asţreloɥniḳ“ iaçanaḳua.

asţixoţvoreniakua naizusţ içaƣkuou.

1. aḳlorneţi arozoḳəi — demian bedni (1 saatḳ).
2. ɾuşḳin - ḳuçnia (1 saatḳ).
3. kıafla dəşpaqaz — ḳooıonia (1 saatḳ).
4. lenin — ḳuçnia (2 saatḳ).
5. aḳomsomolḳa — ʒəqba (1 saatḳ).
6. abʒayaſa xabʒaqıala — gulia (1 saatḳ).
7. aʒmaƣei akuatani — gulia (1 saatḳ).
8. atatən — gulia (1 saatḳ).

aḳlass aqnə içaƣu anays aɾxıara ztaxəu.

1. ahauaɸə alimon fyə goiţ — grigoriev.
2. aslan mkanba — maləişev.
3. gəd ipsra — ţadua.
4. axıɥa — ḳuçnia.
5. lenin ipsra — n. agrba.

9. d. gulia. „abʒayaſa xabʒaqıala“ (1 saatḳ).

ari asţaţia iahnarboiţ, apsuaraqnə apsxuurei, aɥaraurei, daara ixtaḳnə ianrəmaz aḳrura daara miƣəḳ iztaxəmz rxəpxıaʒara işacnaçoz.

afəşəkusaƣi açara.

ailərga nça.

afəşəkusaƣi açara aan açayʒa, axuəşəkusaƣi açaƣə izxəsəz ſatas iatanə ialagoiţ axəsra afəşəkusaƣi aɾrogramma.

afəşəkusaƣi aɾrogramma axəsra aan, axubaƣi izxəsəs irxamərştəḳua iddərxuozarouɾ, iaha ineiçəxnə, iaarḳıaɸnə aḳumḳua.

afəşəkusaƣi aɾrogrammaɸə guliei ɥanbei ryəmtakua aḳaḳa rəda uaħa alam, egıərt aurəs liţeraţura aqnəƣ iaagouɾ.

БИБЛИОТЕКА имени В. И. Ленина

afəşəkusa raan, lassə-lassə irgualarlo axuəşəkusa aan izxəsəz aliţeraţura dərra ſakudəroıuoıoiţ. ui inacçanə ţeoriala rdərra iaçanakua eiçərxueiţ açayʒa arçayə icxəraarala iaapʒanə abart aliţeraţura materialkua rəla:

a) izyua ipozicia ala iaaboiţ iiyəz uaajlar hasabla rəkupara izxaanu aamta aan, nasgıə klassla akupara iuzərbo ui akupara atipkua rəla;

b) asaxıaƮ liţeraţura ianəpşueiţ izyua dəzxaanu auaajlar ayıuçqa iaşaʒqıanə iqou amʒədraxaz, nasgıə touraxla iaşanə iqalaxıou, iiasxıou izyua daxaanəmkua. ryəqaragıə klassla izyəmtou dəzlaxuapşua aarpşra ataxəup, iara zaqa bzia saxıala iairbo, iara ui iaşou zaqa ianpşəlaraƮə iairbo ailkaara;

v) asaxıaƮ liţeraţura iahnarbom başa akə amacara zaʒək, akəi ybei rəla iahnarboiţ eizaknə eipşəmkua auaajlarƮ rəklasskua rəpstazaara: auaa rtipkua, iqalaxıou, reiᵠcaaſakua, rəpstazaaſa, rənxaſa formakua, ubas egıərtgıə saxıala eizaknə iahnarboiţ, iara asaxıaƮ liţeraţura iaçanakua zeipşrou ala;

g) izyua, aiaşa iaşoup-ha iguə izlaanago saxıala iairbo amʒədraxaz iara asaxıakua iigo, nasgıə iara iyəmta zegıə rəla oyə idərueiţ. ubri aqnəƮ asaxıaƮ liţeraţuraᵠə asaxıakua iarbakuou xaz-xaznə uoyə eiᵠirîiaraᵠa iqam. dara iakəu sistemoup, iuzərbo aiaşa klass hasabla.

afəşəkusaᵠi açaraqnə ialoup akərt liţeratura aqnəƮ ayəmtakua.

apprograma (12 saat).

1. s. ąanba „ayə iaſəz ipsʒa iʒəueiţ“ (5 saatk).

ari ayəmtaqnə iaaboiţ ayə mcxu ajra ſarda oyə dşəmyaxnaqıo. lagustan ila iaaboiţ ayə mcxu ajra oyə iimhaşa, iimuəşa şinarua, ąąarxus dşəqanaço. mguaʒala aiclabra daara oyə izə işpərxagou, iʒa ialamɜaşa şalanamgɜo. abri eipş agrakua iaxıa ojraanɜa hapsuara aqnə imaʒəmkua daara ioıuoıuanə iqoup. iara abri agra du ala, ayəjra zᵠadəzcalaz ipstazaara iaxuaşa inaruam, ipsənçrə arkıaᵠueiţ, ipsə axənɜatougıə guaqra ignaʒuam.

2. d. i. gulia „şaqa dəpsƮə ʒəbzaxuuzi“ (5 saatk).

ari aja einraalaᵠə psƮəs dganə gulia dəixʒajoiţ, oyə anxara daᵠəmkua, aoıiəyra, arhra, aʒgıara iaſtou. ui ala gulia iahirboiţ ari aniyuaz aan apsuara aqnə aqajlar rzə ixərʒaganə işəqaz aoıiəyra. ui aftaxıgıə aᵠeilahharei, axumarrei, alafharei bzia ibo auaa rƮala ixə nəqugo, maxuᵠala akrəura xıəmɜoıəs iftəxnə işimaz. ari eipş abaapsə aqajlar xzərʒoz izyua gulia apərxrazə dazəkupayup, tipla iigo

ila ubas iqou izlasərpxaʃalaq akə ala irua iaʒsərpxaʃandaz-ħa, iaha xıəmɜoıəs ıʃtərxşa xıɜəs iitoiţ „apsţə“-ħa, ui alagıə idsərdərp auaa ui eipş iaʃtalaz dəşxıəmɜoı duu-ħa.

ara azə ila gulia iahirboiţ ianiyuaz aamta aan aoıəɣrei, aʒgıarei xtaknə apsuaraqnə işəqaz, ui apərxrazgıə iara gulia dşəkupoz.

ari aja einraala iaxıaţi haztagəlou haamtazgıə iaçanakua iqoup. ja-einraalaʃala zaqa eiţarţnə iyu ala, oyə iguə ʃarda iasraţə iyup. iara ui iaţərpşnə iaxıaţi auaa qıalakua aţəc nxaraqnə, irəgəu irəbzou zeipşrou eilkaanə ari aja einraala aqajlar oyə idirbaracə ixuartoup.

3. a. p. ɥ e x o v. „xameleon“ (8 saatk).

ɥexov iyəmtakua rţə aħəntkar-rezim amaçuyʒa atipkua. dara rəqazʃakua raarpşra: aihabəra aqnə dara rıara, (rţərguarpxara zəaqazʃakua irəmaz) dara rnapə açaqa iqou izlarəkunamgo ala raznəquara, aaxujarakua iakumkuanə iqakuaz ɥexov ila iɥɥarxunə rxıarpşra (юмора) ubas egıərtgıə.

saxıa hasabla daţakala ɥexov iyəmtakua rəqazaara. iħou (повествование) eilkaanə iaarkıaţnə aħara, asaxıakua amɥ irəmou aidkəlara, dəzxʒajo auaa rbəzıa qazəʃa ɥədala aarpşra, (чиновник, надзиратель), saxıala ineiçəxnə arbara iara aqazʃakua iamaz rqnəţ akə alkaanə aqazʃa amyala ialagalanə aihabəra rqnə dara rərıara, rxaţə iaxuarazə aţanraalara anadziratelı ubas egıərtgıə.

4. d m. f u r m a n o v. „adesant qapʃ“ (10 saat).

(1920 ş.) raan kavkaz aţə agrazdanţ aibaʃra iqaz furmanov ila arbara. ar qapʃ axdərrei adisciplinei irəmaz arbara. akamandirʒei ar qapʃʒei saxıala arbara. akollektiv saxıala arbara—ar qapʃ aibaʃʒa rotriad, dərrala akommunizm azə ikupoz. revoliucia hasabla ari ayəmta iaçanakua, iahzərbo xaçarəla ar qapʃ pxıaqa rcara.

a g u a t a: furmanov „idesant qapʃ“ imanıalóup aţərpşrazə agazet svodka. (atekst açəxuan ianup) iara ui atemala. iara ui aţərpşrala açayʒa idərbazar qaloiţ asaxıaţ liţeratura ɥəda qazəʃas iamou, aiaşa saxıala arbaraţə.

agazet aqnəţ: „ar qapʃ otriad ay. kovtiux inapxgara amanə, kuban azi ıroţokəi rəla iləbaanə, mazala astanica novoniznestabkevsk aqnə ızxəçnə iaalqıanə agvardia şkuakua adesant ataka azəruit, izmaz iaha amɥ oıuoıuanə astanicaţə xaçarala ataka axazəruaz aqnəţ agvardia şkuakua eimxboıəjaanə amşənaxı ʃtaxıla iceit. ar qapʃ otriad irəcxəraarazə irxigzaz abrigada qapʃ iaiuəz ar şkuakua iłanə icoz irəʃtaloit, ialarəʃueiţ dara amşən. adesant qapʃkua raoıaʒa irəmərxəiţ abqar, asnariadkua, apatronakua, pətk aibaʃəga maʃənakuei avtomobil saskuei. itquanə irgəeiţ zkıyək rqnənza.

folıḳlor.

asaxıaꝝ liţeraţura iahħaꝑ—ajabʅkua, aꝑovesţkua, aromankua, aja maanakua (басни) uħa rədagıə iqouꝑ adəryagı ỉquəda aꝑoeţiḳaꝝ yra (ꝗərħala-устно), folıḳlor-ħa izəſtou.

izaxıʒuzi afolıḳlor.

izleipşəmi afolıḳlori asaxıaꝝ liţeraţurei?

aliţeraţura — saxıaꝝ yra, ui yrəla iſtərxueiţ, ianərçoiţ akıaad. ui, iahħaꝑ — ajabʅ, aꝑovesţ azə ixucueiţ, iara iynə iſtixueiţ, iara işiyəz eipş iḳıpxınə iapxıo irəzcoiţ. uərt ayəmtakua janꝝla, ỉənꝝla, zkıənꝝla eitarḳıəpxıər qaloiţ, axa egıaraangıə irḳıəpxıərgıə rapxıaʒa izyəz işiyəz ouꝑ işənxo. egıa ỉə-şəkusei zkıə şəkusei bʅəsaaiţ, axa ayʅa dukua ꝑuşḳin, ţolsţoi, gorḳi uħa ryəmtakua dara işəryəz eipş-ʅqıa inxoiţ.

afolıḳlor eiuu ajabʅkua, aħamtakua uħa uərtgıə rapxıa aẓə iouꝑ izxucua, axa uərt iynə iſtərxuamzţ, irḳıəpxıuamzţ, aẓi-aẓi ꝗərħala (устно) iajabʅnə eimərdoiţ, abiparaḳ aꝗənꝝ abiparaḳ axı ineitaħo eimərdoiţ, iara ui aitaħaraan ipsaxʒamḳua, ma aḳə acərçoiţ, ma aḳə acərxueiţ, as anaḳuxa alaḳu, ajabʅ, axıʒərꝝra abiparaḳ işərħoz egi abipara irħom. folıḳlor eiuu aħamtakua pəxıa, rapxıa iştəʅəz eipş hara hꝗə iazə-maaʒeiţ.

afolıḳlor asaxıaꝝ liţeraţura iavagəla iqan, iqouꝑ, axa apasa eipş-ʅqıa ojə afolıḳlor iaçanaḳua azəraʅam. ojə haztagəlou aꝗgıə aqajlar rħamta zegıə iynə, iḳıəpxınə iſtərxuam, iqouꝑ aħamta ajabʅkua-axıʒərꝝrakua raʅanə iyəmḳua iqou, iahħaꝑ, aḳulaḳ akəta rꝗə iuəsu-rakua, ma aḳooꝑeraţiv axada kunagala amal iaaua jlarə irzimşozar, ma amaçura ialou aẓə „daxnapaar“, artkua ireipşkuou rzə aqajlar rħamtakua əqouꝑ. artkua reipş iqou aħamtakua (произведения) miꝝəḳ nərçuam, izban aḳuzar asoveţ ħəntkarraꝗə kunamgaḳ, zaḳuan-daraḳ aẓə iaxəqaiçaz iaraznaḳ atəp ikurçoiţ, iaxħaazgıə bʅaʒueiţ. axa artkua raxı ḳər iḳəlḳaanə, iakurỉanə izħoz iaanxaʒoiţ, folıḳlor iaiuangıə iqaloiţ.

aḳlassꝝ qazſa iamou afolıḳlor.

apasa afolıḳlor iaſtan „jlarə rꝑoezia“-ħa ojə „jlarə“-ħa aja hazta-gəlou aamta asoveţ mɥə iaçanaḳuam: ojꝝi açara du azə apasa iaḳnə irpxıaʒoz „jlarə“ əqam, ojə iqouꝑ aḳlasskua zəpstazaara eipşəm, zin-ţereskuagıə eipşəm. ubri aꝗənꝝ ouꝑ afolıḳlor eipşnə alaʅajara zəqamlo. açara du afolıḳlor zço, iaſtouꝑ apşaara ḳlass hasabla iaçanaḳua afolıḳlor, ubri ala iapşaaueiţ iarban aamtou, iarban ḳlassu izħamtou.

afolıḳlor açara daara iuadayuꝑ, izban aḳuzar aamtaḳ aꝗənꝝ aꝗa aamtaḳ axı iiasuaz afolıḳlor formaləei iaçanaḳuazi rələei aꝗapsaxuan,

açara du afolıḳlor çara ialagəeiȷtei miŧəḳ çuam, ubri aɸənŧ iqouɲ aɲroizvedeniakua izxəlçəz-ħa iſakurgəlam.

axa hara ihamouɲ imaɥəmḳua agura harganə izħo afolıḳlor işḳlassŧu. hara halaȷajoiţ afolıḳlor anxaȷa irxəlçəz-ħa gupla eizşo (aoıarȷa, aḳulaḳȷa) irxəlçəz, afolıḳlor aɲroleţarȷei, tauadi-aamstei irxəlçəz.

afolıḳlor qalaſas iamou.

afolıḳlor aiharaḳ ixucən anḳıa, anxaȷa uħa rədagıə uəsqan aħəntkarra znaɲaɸə iqaz ançaradaz, ḳıəpxı anrəmamz. ubart anḳıa ixucəz, iħaz, ɸəla itəȷəz ireiuouɲ alaḳukua reiharaḳ, abilinakua uħa. axa ɸəla—ɲoeţiḳaŧ ɲroizvedeniakua aaiguanə ixuckuogıə əqouɲ, uərt zxucuaz raȷaḳ apxıarei ayrei zzəmdəruaz raḳun. uərt zħamtaz avţorȷa dərəm, axa ipsaxəmḳua uərt aɲoeţiḳaŧ ţalanţ zmaz uaan, rguə itazi izərxucuazi saxıala iaɫanə, ma iaja einraalanə irħon.

afolıḳlor zxucuaz auaa ipsaxəmḳua aţalanţ zmaz uaan, axa apasa aqajlar ɲoliţiḳaləei eḳonomiḳaləei aħəntkarra ixuaɸnə izlamaz ala, rħamtakua ɫquəḳ ianərçarŧ aqara açara rçarŧ aamta itagəlamzţ.

aḳlassŧ qazſa irəmou aja pqakua.

aja pqakua reiharaḳ „meţaforuɲ“ ui zaxıʒu aja pqa işaħo eipşȷqıa aḳuʒam iaçanaḳua, ui iaçanaḳua raȷouɲ, iahħaɲ—anxaȷa oıarkua apasa tauadi-aamstei rȷa rxərxuan, aqanxaȷa raapsara rəxħa egıərt irgon. aqanxaȷa aidara izçou ianərzəmɥhalaḳ ikupon, axa izləeidḳəlaməz, bqar zlarəmaməz ala iaçaxon. tauadi-aamstei ui eiguroıianə anxaȷa eihagıə irxuaɸuan. anxaȷa ubas rħon: „amquba eskıəngıə aʒə aanagom“. iaçanaḳuazi ari? iaarḳıaɸnə ari iaçanaḳua ubri ouɲ — exıa as ɫəqazargıə oȷə as ɫzəqalomħa anxaȷa tauadi-aamstei rzə irħon. aja pqakua ḳıaɸuɲ, aja einraala hasabla ouɲ işəqou, ubri aɸənŧ rgualaɫara, rçara marioɲ.

abra ianahçoiţ ajapqakuaḳ ɸərpşəgas:

1. amquba eskıəngıə aʒə aanagom.
2. aḳambaſ axul abon, aanda abomzţ.
3. naɲə eilapsa oyə daaʒoiţ, laba eilapsa oyə daſueiţ ub. içagıə.

aɥasţuşḳakua (axıʒərŧra).

aɥasţuşḳa ɸəlaŧ (устное) ɲoezia eiuu eiha iraȷou aḳouɲ. aɥasţuşḳagıə aḳlassŧ qazəſa amouɲ. ɥasţuşḳakuaḳ oḳţiabrŧi arevoliucia aſtaxı zxə iakuitxaz anxaȷa oıarȷa iguararçeiţ, qouḳə—ɥasţuşḳakuaḳ oḳţiabrŧi arevoliucia ztaxəməz iguararçeiţ. aɥasţuşḳakua arevoliucia qalaanʒagıə iqan, axa arevoliucia aſtaxıgıə iguarlakuaz raȷouɲ. ojə—akəta rɸə anxaȷa aḳolleḳţiv aɸə rɸeidḳəlanə apstazara ɸəc rɥapoiţ. ui aḳulaḳȷa irȷəmoıuɲ. egıa rəlşargıə iapərxagaxar rtaxəuɲ.

ubri uzərbo d. i. gulia iiyəz aɥastuşkakua əqouɲ.

„axıſəcba məzda ɫarəcoiţ,
maxui çəsi eikunarƥom,
akulakɟa eiɟajoiţ,
oıar ixuartou egıərħom“...

art rədagıə iraɟouɲ aqajlar irħamtou axıʒərƥrakua tauadi-aamstei rəɸxuara, rəqazſakua uħa irəxħaanə.

1. ɟəqba — açəxuƥanə eilərkaaiţ (3 saatk).

2. ɥanba s. — sedəq acpɟaxa azurnal „apsnə qapſ“ №№ 1-2 rɸə ianəz (4 saatk).

3. maan v. — folıklor (10 saatk).

akərt liţeraţuraqnəƥ.

1. ɥonkaʒe — suram abaa (7 s.).
2. i. ɥavɥavaʒe — azçaara du (2 s.).
3. ninoşvili — gogia uişvili (2 s.).
4. l. kiaɥeli — ţariel golua (7 s.).

naizusţ içaƥu.

1. zarov — amaden aɫa (1 s.).
2. kuçnia — aɥai (1 s.).
3. koɷonia — aʒən (1 s.).
4. gulia d. — şaqa dəpsƥə ɟəbzaxuuzi (5 s.).
5. gulia d. — okţiabr 16 şəkusaƥi (1 s.).

akɫass anays apxıara ztaxəu.

1. ɥanba s. — akolxoz aɫa.

abɟəşəkusaƥi açara.

ailərga nça.

abɟəşəkusaƥi açara aan açayɟa irçarouɲ:

1. abɟəşəkusaƥi açara aan açayɟa izxəsxıou rəla iaha ineiçəxnə irçoiţ aliţeraţura ɥəda qazſas iamou.

2. asocializm argəlarazə akuparaɸə aliţeraţura iqanaçaranə iqou ailkaara, adərra.

abɟəşəkusaƥi aɸə ialouɲ ayəmtakua: xaşba m., darsalia, kuçnia iahzərbo asocializm rgəlarazə akupara (xaşba, kuçnia); darsalia iyəmta iahnarboiţ ihaxəsxıou aamtaƥi aamstei-tauadi apsnə irtaxəz analdərşoz aƥə. ari alaɟajara aan arçayə ixə iairxuarouɲ ui eipşnə iqalaxıou.

abart amaţerialkua rxəsra aan, açayɟa eilərḳaaraʇə izlaqou ala arçayə ireiħarouɲ, lenin iiħoz aliţeraţurazə, iaharaḳ aɲroleţarʇ liţeraţura qalaanʒaʇi iqaz azə.

aamtala (период) apsua liţeraţura azhaſa raħaʇuɲ açayɟa.

aɲrogramma (72 saat).

1. darsalia ʒ. „ajəʇra iagaz“ (13 saat).

darsalia iyəmta „ajəʇra iagaz“-ħa xəs iatanə iyəu aɸə eilḳaanə iaħoiţ taudi aamstei apsnə rnaɲə aɸə ianəqaz, eipşəm formala aeḳsɲloaţacia anxaɟa işərzəruaz. atauad zoshan iɥḳun xırəpsi, aamsta saaidi, nas msərbei rəla iaaboiţ, aamstei-taudi dara agımuʒaḳua, anxaɟa auəs irzərua ala rxə şnəqurgoz. aẓəḳ yəqaḳ ui amyapagaraqnə irxamʒgəlozgıə işəxdərɟoz. atauad zoshan ila iaaboiţ aamstei-tauadi anxaɟa rxə işadərxuoz.

atauad zoshan iɥḳun xırəps ila iaaboiţ aamstei-tauadi aɟgıa uəs şəmyapərgoz, nasgıə aoıəɥra zanaats iḳnə işrəmaz, ui alagıə anxaɟa aḳərşrələrxuaz. lamſaɟ ila iaaboiţ aamstei-tauadi, qouḳə-qouḳə anxaɟa rəɥḳunɟa ɟanə aoıəɥrei, arħrei, aɟgıarei iazḳnə rxə işadərxuoz.

aamstei-tauadi anxaɟa akunamgakua irzərua aamsta rpəs msərbei ila iaarpşnə iaaboiţ, nasgıə ui iajakua rqnə ixţnə aarpşra dara aamstei-tauadi rideologia. mizan iaħſa. nxəç-lətira ala iaaboiţ, ajəʇ apsnə ahraʇra anəqaz auaapsəra araxukua reipş iaxərguapxo işərtiuaz.

ari ayəmtaɸə iaaboiţ ixţnə aamstei-tauadi apsnə ianraaz, rnaɲə aɸə ianəqaz, anxaɟa zaqa içacalanə irəmaz. nasgıə zəçḳəs iiaaiuaz anxaɟa, dara irʇəz qouḳə-qouḳə anxaɟa araxu anərtiua eipş işərtiuaz.

2. ahaşba m. „allo“ (8 saatḳ).

asoveţ mɥə qaləeiɟtei akəta axaɸə apsaxueiţ. jəʇnaʇ aaxəs iqaz axazə nxara forma acənxuras iqaloiţ asocialistʇ nxara du — aḳolxozkua, eioıəzʇua anxaɟa rəpstazara.

anxaɟa rḳulıţura, rdərra aſtəxrazə ixnaţueiţ asoveţ mɥə akətaɸgıə: aḳlubkua, aɬquə pxıarta ynkua, aşḳolkua, axuɥ-bahɥakua. anxaɟa rəpsixologia aɸapsaxueiţ. ḳlassla ihaoıou „ḳəlhara cpxıaʒa“ iḳəlsnə asoveţ mɥə iqanaço iapərxagaxar rtaxəuɲ.

aţexniḳa mɥə ahair ala, radiola ialşoiţ ḳər zkıkua ḳilometr axəbɟou aɟajara. akətakua rɸə aradiokua qarçoiţ, axa anxaɟa maḳıana içaradou miʇɬa irboiţ, aḳulaḳɟa şaqa rəlşo aradio akətaɸə imneiracə ikupoiţ, axa aɲarţiei aḳomɸari rəmɥala aḳulaḳɟa rəɟəgıħara egıaldərşom. ari ayəmtaɸə iubo jara ui ouɲ.

3. d a r s a l i a ʒ. „acunəħa aḳə iapsam sħon, axa“ (5 saatḳ).

ʒaʒ „dərçayuɒ“ aḳlass aɸə açayɟa raħara daɸuɒ: „apsxura, aɥara, anəħagaꝑkua rəqaçara zegıə aḳə iapsam, oyə aḳə ixuartam, ipərxagamzar ixərhagam“ (adaqıa 43) ubas içagıə. arçayə iiħo açayɟa azxucueiṭ, rəxşəy azcoiṭ, ixarçoiṭ. ari ihaiħaz haynkua rɸə hneinə htaaɟa irahħandaz-ħa xuɥkuaḳ guaqueiṭ. auroḳ ialgəeiṭ. aşḳol abarçaɸə xfar daanə dgəlan, altei sandra pħəs dşaaigo ʒaʒ eiħaracə (adaqıa 48). ʒaʒ altei sandra iɥaraxı dcoiṭ. aɥaraxıꝑ ixənħnə işaaiua ʒaʒ iyəzɟei iarei acunəħa axərua ineiueiṭ. araqa ʒaʒ aɟca azna ayə ḳnə iħoiṭ: „...anxaɟa acunəħa aura iaquçrouɒ-ħa sħon, sargıə exıa ojraanʒa, ubri sakuşahatnə səqan, axa iiaşanə iaxıa sguə daɸaḳala iqaləeiṭ izaaʒarəzi... acunəħa jlar eibanarboiṭ...“ (adaqıa 57). ari „arçayə“ ʒaʒ, iaja anxaɟa drəlaꝑanə iħoiṭ.

ari eipş iqou arçayə dsoveṭꝑ rçayəm, ui ari aamta daoıouɒ, ajəꝑraxı daxoiṭ, dərpxaſagouɒ ʒaʒ eipş iqou arçayɟa, amasḳa zɸaçanə aḳlass aɸə aḳə zħo, jlar rɸə daɸaḳə zħo asoveṭ şḳolaɸə təp imamzarouɒ.

asoveṭꝑ rçayə irəckıanə, guəḳala imyapigozarouɒ asoveṭꝑ poliṭiḳa. ojꝑi arçayə aɒarṭia davagəlanə dcozarouɒ. ʒaʒ eipş iqou ḳlassla ihaoıou rçayɟouɒ.

4. ḳ u ç n i a l. iɒoema „aꝑəla ɸioiṭ“, „aɒroleṭar“, „ṭquarɥal“, „lenin“, „million bɿə“, „aḳomɸar“, „ɨʒəryə“!

aja einraala, guəſtəxga ja eikurɨarala daxɟajoiṭ aɒroleṭarꝑ ḳlass ialşanə iqanaçaz, iqanaçaranə iqou auəs du—asocializm aſakurgəlara adunei zegıənqara. ubas ala aja eikurɨa, eiɸḳaarala daxɟajoiṭ asoveṭ mɥala ṭquarɥal argəlara uəs, aḳomɸar ruəsura, ubas egıərtgıə.

abartkua rəlaɟajara aan, ajəꝑ aħəntkar ixaan aqajlar zegıə rəbzazaſa inacçanə, içagıə inalḳaanə iħaꝑuɒ amilat xazkua rəbzazaſa zeipşraz, nasgıə aagaləx aɸiara uəs poliṭiḳas iaçaz.

5. m. g o r ḳ i. „ɥalḳaş“ (6 saatḳ).

iaarḳıaɸnə gorḳi itourəx ibiografiakua arbara, 1894 ş. raan „ɥalḳaş“ oḳṭiabr qalaanʒaꝑi aɒroleṭar liṭeraṭuraɸə uəsqan ḳaɒiṭalisṭlaꝑi auaajlar aiɸcaara irəmaz aɒroṭesṭ zuranə. aḳaɒiṭalisṭꝑi auaajlar raan aqa iqaz arbara. gavril saxıala irbara, iara xaꝑənxaraꝑi aideologia nəquzgonə, iaçanaḳua aidḳəlara. izyəz (автор) gavril xuartamla ixuapşra, iara ipsəɟgıara aarpşra, ixəiaz aɟgıarei abaapsrei aparagarazə-ħa. gavril isaxıala xaꝑənxarala pxıaqa acara maɒ azḳra. „ɥalḳaş“ saxıala darbouɒ, ixə dakuitnə, itaxəmḳua aħəntkar eiɸḳaara iqou axamʒgəlara, xatala, xaꝑənxaraꝑi aideologia iaɸagəlou. „ɥalḳaş“ saxıa hasabla gavril isaxıa aɸargəlara iaçanaḳua.

„ɥalḳaş“ ibəzła. aɒersonɟa raɟa (iara ua aças qazſakua) nasgıə aɒeizaz aɸə abz emociala aſtəxra, pşꝑəla ailaɟara ubas egıərtgıə. „ɥalḳaş“ aɒroleţar sţilıꝑ iſakugəlou azə iɸərpşəganə.

6. ɥ e x o v a. ɒ. „afuţliar zxarpou aoyə“ (8 saatḳ).

iaarḳıaɸnə ɥexov ibiografia. aɒoliţiḳaꝑ reaḳcia 80 ş. raan ainţelligencia şideiadaz („oyə afuţliar zḳurşou“ aɸə), ſarda anxayə raɟa alaſcara rəçaxarei rəpɸrei. „amuzikɟa“ anarodniɥesţvo anxaɟa izlarəxuapşuaz ɥexov eitaxuapşra. izlabziazi izlabziamzi ui izlaqamz ala axuapşra: anarodniɥesţvo anxaɟa idealizacia irzəruaz akupara nasgıə arevoliuciaꝑi alşarakua anxaɟa irəmaz azeiləmḳaara. aɒroleţarɟa rrolı ɥexov izeiləmḳaara, ubri aqnəꝑ—areaḳcia aḳuaḳı igɸaxaz amya amamzaara. oyə ila aaxaraꝑ ɥexov iḳriţiḳa atara, iara dəzxaanəz aua ajlar iara ibzianə (положительных) idealkua imaz aizəmḳra, aikumłara (ireiɒnu aiɸḳaara daara ixaranə ianəqalaşa izəmdərua iqalaşa aşqa arxara); revoliucia myala akupara, maɒ azḳra, ixuɥkuou auəskua rəmyapgarazə axɟajara, nasgıə aḳulıţura alagara. ɥexov, liberalꝑ aburzui dideolognə dqaləeiţ 80 şəkusazə aɒoliţiḳaꝑ areaḳcia anəqaz.

ɥexov iqazara iaapɟanə. qazarəla iaarḳıaɸnə atara daara ambaꝑə eidəzḳəlo asaxıa dukua, iqazço ɥexov dəzxɟajo auaa rəxıɜ xıəɜɥədarəla (порицательными) „afuţliar zxarpou aoyə“, „xameleon“ ubas egıərtgıə. liriḳala irmarianə ɥexov iumor qazſakua, rəla iara iliberalizm aarpşra. ɥexov iħayəmtakua daara ambaꝑə rəçarḳueiţ, ihaxuoiţ hara ajəꝑ çaskua, abiuroḳraţizm haxıakupo aɸə sţalin auaa „afuţliarkua zxarpakuou“ aɒoliţiḳaɸə.

uaxuapş ay. sţalin idoḳlad z. ḳ. (b) ɒ. XVI asezd aɸə.

7. l. n. ţ o l s ţ o i. „ħaqə murat“ (15 saat).

lenin. „ţolsţoi dsarḳıan aurəs revoliuciazə“.

iaarḳıaɸɜanə l. n. ţolsţoi itourəx.

„ħaqə murat“ (1896-1904). ari ayəmtaɸə ţolsţoi iaairpşueiţ, irəkupiɸueiţ usqanꝑi aihabəra (aamstaɟa, arisţoḳraţɟa) rħəntkər niḳolai I drxadanə başa amş şərgoz, işbaşaz. ari ayəmta iunarboiţ uərt rəpstazara igıaldəzua, uəs muəḳua işəmyapargoz (amaca asra, aihabəra, alpxa aiurazə reixarakua, iqamz inəmz rəla amcɟəgıħarakua (adonoskua) aiaşamra, aiçabaara, aɸguarpxara, aibaſraꝑə xıɜə ḳər iḳəi zkıəi pstazaara irəpsaz ubas egıərtgıə). niḳolai I isaxıa (axə XV aɸə), ibzamuqu dərrakua, iɒnaţama xjara aarpşra (aɒoliaḳ sţudenţ bzezovsḳi dəşnəqurgaz arevoliuciazə auəs zukuo raxı-ħa ibunţuaz anxaɟei, aliberalꝑ ḳıəpxı (печать) şnəqurgaz, agermania iabaſrazə aɸazəqaçara ubas egıərtgıə).

ari ayəmta iunarboiţ iꝑəz anxaɟei asaldatɟei rəpstazara baapsə (avdeev, avdeev itaaɟa, vvila), asaldatɟa rəpstazara şbaapsəz ibzianə

НАЦИОНАЛЬНАЯ БИБЛИОТЕКА
АБХАЗИИ им И. Г. ПАПАСКИР

15569

iunarboiţ, nasgıə xarada zkıyəla işţaxoz, ui adagıə ţolsţoi ibzioup-ħa iuirboiţ asaldatɟa rəɥhara şduu, (с точки зрения Толстого).

ari ayəmta iunarboiţ xarada ķavķaz ikunxoz amilatkua aħəntkar imaçuɟei iarei işəndərɟoz, nasgıə dara uərt amilatkua rəpsadgıəl bzia işərboz, apərçra şərtaxəmz, rçaskua. asocialꝑ xarakţerisţiķa ari ayəmta zegıə: aihabəra iqou aprotesţ rziueiţ, dakuşahatəm aibaſra, asaldatɟa şnəqurgoz itaxəm ui aihabəra. aɸa ganķala ţolsţoi auaa drəpxıoiţ aɸərtənɥnə aɥharaxı, dazəkugəloup egıreiħoiţ paţriarxalra (защита и проповедь патриархальности).

ari aprovesţ aideiakua reipşəmzaara zəxqıo iara ţolsţoi iideologia aipşəmzaara oup, izban aķuzar, ui zganķə paţriarxalıꝑ anxaɟa raxıala dəqoup, aɸazganķə dazərazəm aꝑraꝑə eihabəra (крепостнический строй), axa ţolsţoi izdəruam axakuitra myasə iqou arevoliucia zaɟəķ şaķuu, ţolsţoi iqazara du.

8. ķ. lordķipanizе. „aqkurei respubliķa açəxua pɟara" (5 s.).

naizusţ içaꝑu:

1. ķuçnia — aķomɸar (1 saatķ).
2. „ — vladimir ilia-ipa lenin (2 saatķ).
3. ɟəqba — amillion uaa raja (1 saatķ).
4. „ — aţraķţorisţ (1 saatķ).
5. ķuçnia — asţanoķ aqnə (1 saatķ).

aabaꝑi aşəkus çara.

ailərga nça.

aabaꝑi aşəkus açara aan arçayə imoup ſarda imaɥəmķua amaţerialkua açayɟa ineiçəxnə dəzlaraɟajaşa. ubri aqnəꝑ dalaɟajaroup ineçəxnə aliţeraţura aɸiara tourəxla, nasgıə iara ķlassla qazəſas iamou period cpxıaʒa.

aabaꝑi aşəkus çara aprogramma ialoup, ɥanba iyəmta „amhaqər", gulia iyəmta „aꝑəm jyan açaqa", „amhaqər" atourəx du zçazķua yəmtoup. „aꝑəm jyan açaqa" aamstei-tauadi apsnə xəs ianamaz irxqıanə iqalakuaz aķə iriuup dara abart ayəmtakua rɸə saxıala iarbakuou rəla arçayə iaarpşnə idirbaroup ayəmta izlaħo ala uəsqan apsnə aynauçqa ķlassla akupara iqaz anaysan, ađaxıənꝑ akupara apsnə iaauaz.

ɥanba iyəmta „ķeraz" abolışeviķɟa apsnə amɥra rnapaɸə aagarazə rəkupara hnarboiţ.

apsuaꝑkua rnays iqoup: aurəsꝑi aliţeraţuraxıꝑ osţrovsķi „groza", nasgıə akərt liţeraţura aqnəꝑ, ayəmtakua.

aabaꝑi aşəkus açara aan ineiçəxnə açayɟa ayəmtakua ķriţiķala axuapşra dərbaꝑup.

aɲrogramma (70 saat).

1. ɥanba s. „amhaqər“ (15 saat).

aurəs ħəntkar ḳavḳaz anigoz, ianiga aſtaxıgıə, poliţiḳas aſxarəuaa rzə imyapigoz, ui apoliţiḳa aſxarəuaa irəznauaz aꝑoup „amhaqər“ iahnarbo. ageneral ila iaaboiţ aurəs ħəntkarra ḳavḳazꝑi aſxarəuaai, nasgıə apsuaa rzə poliţiḳas—ḳolonial poliţiḳas iſtəxnə imaz. ahamıa zauaz atauad ila iaaboiţ apsnəꝑi aamstei-tauadi pətyəḳ aurəs ħəntkar apsnə inapə aqnə iqazarcə-ħa auəs şazəruaz. apap ila iaaboiţ apsuaa mɥəla işdərkıərsianoz. omar paſa ila aurəs ħəntkari atərku ħəntkari apsnə şeimarḳuaz aaboiţ. atərkua missioner ila iaaboiţ apsuaa ɿanə tərkuꝑəlanqa işərgaz. batal ila iaaboiţ apsnəꝑi aqajlar iriuəz aurəs ir irabaſnə nacia hasabla axakuitrazə işəkupoz.

2. gulia d. „aꝑəm jyan açaqa“ (10 saatḳ).

ari ayəmtaqnə gulia iahirboiţ, aamstei-tauadi ianraaz, aoııəɥra apſəganə dara işrəmaz, iara ui alagıə anxaɿa irtaxəz şrəldərşoz. auara aforma atanə aamstei-tauadi aɿgıara iruaz uasə iqaçanə irəmaz anxaɿa adargon. ui eipş apsuara aqnə dara ianərxaanəz daara lassəlassə iqalon. uarasgıə iaharaḳ aoııəɥra iaxqıanə uəsqan izaamtaz raan iqaz aaʒara aḳun. ari ayəmtaqnə aldəz ila iaaboiţ aamstei-tauadi aoııəɥra işaſtaz, anxaɿa iriuanə irədḳəlanə irəmaz şazərḳuaz, nas dara iruəz anxaɿa şartoz. elqan ila iaaboiţ aamsta aldəz anxayə elqan dibzəɿaſan. aldəz elqan diroııəɥuan, iſa iiruan, iara ila ixamʒgəlo, ixəmxucua auaa axıirxuan. aldəz iiuəz elqan deitoiţ. elqan map iħom aldəz ila iaaboiţ anxaɿa rəɥḳunɿa rəla aamstei-tauadi aɿgıarakua şəruaz, aoııəɥra şəqarçoz.

elqan iabi iani rəla avţor iahirboiţ aamstei-tauadi iruaz anxaɿa rguə işalaz.

izyua iahirboiţ anxaɿa aamstei-tauadi rqnəꝑ azaləmdarakua işrəkłoz, axa ui azaləmdarakua irzərua iaxıdərxuraꝑə iaḥirbaʒuom. ui anays, elqan iani iabi apxəʒ rbeiţ-ħa izləeiyua ala apxəʒ aḳradəruała iyup, ui ari ayəmta agrakua irxəpxıaʒaloup.

3. gulia d. „xoqandu“ (6 saatḳ).

ari ayəmta xoqandu-ħa aẓə saxıala iꝑərpşła, aħəntkar iɥinovniḳɿei iarei, aqajlar aeḳsɲloaţacia rəzua, amagu aſxua içacalanə işimaz hnarboiţ. iħəntkar eiꝑḳaaſei, imal imoui rəla, apsuara apstazaaſa eipşnə iyəup. aħəntkar amal imou, aqajlar işrəlçəz hnarboiţ. aħəntkar ipoliţiḳa iazeioıınə abart çaqa iarbakuou hnarboiţ: anacia eiɥərɥara, ui alagıə anaciakua ɿəmoıəs işəſtibaxəz, reirsra, rəkuibaxra ubas egıərtgıə. bɿyəḳ apaɿa-ħa apsua folıḳlor aqnəꝑ iaagoup.

ari gulia iyəmta, apsuaa rəbzazaſa açaçała iyəup, axa xəxı işahħaz eipş iaçanaḳua daꝑaḳəup aurəs iħəntkarra arezim oup uəsqan

izaamtaz ala oyə iiaşamkua iibo, ayra, aħara, danakuitxaz. ubri aqnəꝝ, formala acenzura iakraꝝə iqaçazar akun. ubri aqnəꝝ abra iaaboiţ anɟa ixıəʒ aħara 2 qa, axa art zalou, iyəu iaçanakua aɟaxrazouɲ.

nasgıə rapxıaʒa aoyə danaxuapşua, aẓə izə macara iyuała iqouɲ, axa iaçanakua aħəntkarrouɲ, izban akuzar aiɥərɥara, nasgıə aoııəɥra nacçanə, aħəntkar ɲoliţika iaxꝑiaauan, aamstei-tauadi rəla akun ui aɲoliţika şəmyapərgoz. ubri aqnəꝝ oyə daxaxuapşua aẓə ixarouła akun işəqaloz, axa zegıə zxəlçuaz aħəntkarra ɲoliţika şakuu hnarboiţ. abartkua zegıə iaarpşnə arçayə açayɟa ireiħarouɲ.

4. ɥanba s. „keraz“ (12 saat).

ari aɲiesa iahnarboiţ amenşevikɟei abolışevikɟei apsnə reikupara, amenşevikɟa rxanꝝayi, ragenţura anaɥalınikəi rəla iaaboiţ ɲoliţikas apsnə imyapaganə irəmaz, dara imyapargaranə irtaxəz mɥəla aqajlar işrədərkəloz.

haqarat ila iaaboiţ abolışevik organizacia amyakuçarala aqajlar amenşevikɟa işrakupo, ui aorganizacia iqaz amɥ ala 1918 ş. rzə 40 mşə asoveţ mɥə ſakugəlanə işəqaz. abolışevikɟa rəmɥmxarala apsnə amenşevikɟa rnaɲə aꝑə iqaləeiţ, axa açəxuꝝanə apsua qajlar aurəs ɲroleţarɟa, ar qapſ rəla amenşevikɟa rxərħeiţ. iſakugəlţ asoveţ mɥə.

5. a. n. osţrovski. „groza“ (12 saat).

osţrovski iyəmtakua, ayraꝑə, yramyas dəznəsəz (творческий путь).

atahɟałaꝝ desɲoţizmi (семейный деспотизм), iſtaxanə iqaz anxałaꝝ formakua ixuhaxutuaz (торговая буржуазия) aburzuazia akriţika rzura idrama „groza“ aꝑə axuhaxtraꝝi aburzuazia aqnəꝝ aagləx burzuazia aşqaxı arevoliucia.

osţrovski dzəpsou aţeaţr aiçəçra, azharazə.

1. m. dzavaxaşvili — „arsen marabꝝ“ (4 saatk).
2. n. ɥxekvaʒe — „aſaꝑa“ (8 saatk).
3. n. lordkiɲaniʒe — „asţreloɥnik aqnəꝝ arelıskua raxı“ (2 s.).

naizusţ içaꝝkuou.

1. gulia d. — aguaxuara (1 saatk).

ajbaꝝi aşəkus çara.

ailərga nça.

ajbaꝝi aşəkus çara aan, iara aɲrogramma ialou amɥədraxaz egıərt izxəsxıou zegıə rəla zənʒak ineiçəxnə kriţikala auəs azəruroup açayɟa. ajbaꝝi aşəkus çara aɲrogramma ialouɲ ayəmtakua;

iaxıaʔi asocializm hapsuaraɸə aſakugəlarazə, iapərxaganə iqou; ḳlassla akupara akətaɸə iqou — ɥanba „sedəq“, çasla iahpərxaganə iqou—„ſarizan“ ḳuçnia. abartkua nas egıərtgıə reilərgara aan arçayə dəryagıəx açayɟa, ɸərpṣəga maṭerialla agura dərganə ireiħarouɲ aliṭeraṭura, asaxıaʔ liṭeraṭura ianaḳuzaalaḳ aḳlass amɥra znaɲə aɸə iqou rideologia ṣnəqugou. dəryagıəx eiṭarbaʔxoiṭ asaxıaʔ liṭeraṭura ɥəda qazəſas iamou.

aɲrogramma (57 saat).

1. ḳuçnia. iɲoema „ſarizan“ (12 saat).

anxayə ſmat itaaɟei iarei irſo apsua jəʔ çaskua zegıə ibzazara esaaira eiɟanaʔueiṭ. „iɥei-qəḳa xuɥə ḳnə dgəlan dəmʔaʒaḳua oxəi ɸni, xuɥi dui drapgəlan—ɫaai dad, ḳaḳalḳ ɫḳər qamlari ubas egıərtgıə. as „aɥei-qəḳa“ inaɲə ikuçanə, inias-aaiasua myaxganə aḳrərɸaçara, aɸxərɟara, baṣa aamta arʒra — ui ſtaxıla acara, aiɟaxara iaʔuɲ. ui ajəʔ ças ſarala ſmat aapsara dula ixairɫaloz zegıə baṣa iɟpxastaxon, ibzazara izeioııʔuamzṭ, iaamtagıə iɫamḳua izamḳua baṣa iɟpxastaxon. iṣpakunago iaxıaʔi aqajlar ireiuou aamta myapigarazə?

ſmat ipa iason, iara iidəruaz, iitaxəz apħəzba laḳumḳua, ləjla, ləçḳar bziouɲ, ltaaɟa beiouɲ-ħa zəqazəſa, zləeiɫa rzəmdəruaz apħəs izaagarala ibzazara eiɟarʔiṭ.

ſmat, ajəʔ iapəz aças ala imaz zegıə akurʒnə, iɸxərɟanə imyapigoiṭ iɥḳun zaɟə ipħəs laagara. iason itaaɟa rəbzourala zəoyəſa, zəqazəſa, zləeiɫa izəmdəruanə apħəs iaaigaz, iarei larei oyəſala einəmaalaḳua eiləçueiṭ, ui iaxərqıanə ajəʔ amdərra; agaʒara iacrəçnə aças iqaz myapaganə, iḳaiɟəz apħəs laſɟa iason dṣəmyasuaz amya izḳnə dərſueiṭ. abartkua rəlaɟajara aan, eiharaḳ iroıuoıuanə iaarpṣʔuɲ „aſoura“ ubas egıərtgıə ajəʔ çaskua, amdərra, agaʒara aamta iaɟənxanə iaxıanʒagıə iqou xuɫəs irəmou adərra, alaṣara, açara, açara ṣaḳuu. ubas ſmat iaħſa ſarizan, laſa iſa luracə, amya ikuz aḳomɸar quəṣ astan ibzourala, dəzſtaz auəs dacrəçnə aḳomɸar drəlaloiṭ, açara, aquṣxara, adərra uəs daſtaloiṭ.

ſmat ila ḳuçnia iahirboiṭ apsua jəʔ çaskua rnəqugarakua, uərt zaqa ixuartam, açəxuʔanʒa iaxəlçua iara ſmat iləei ipa iason iləei iaaboiṭ.

2. m. ḳove. „ḳıaxı haqarat“ adrama 3 kugəlaraḳəi 5 saxıaḳəi amanə (10 saat).

ari adramaɸə avṭor m. ḳove—kuqmaxan, satbei, mərza, ḳac, astamər egıərtgıə rəla iaairpṣueiṭ ihaysəz ajəʔ, aħəntkar ixaan aamsteitauadi raamta gaſa, rəbzazaſa.

uərt ɥoiṭ, kıaf rueiṭ aqajlar rqabaala. rnadel dgıəlkua irəkuu anxaɟa ʔəs iqaçanə irəmouɲ. uərt, aḳə - rədgıəlkua aadrəxueiṭ, nasgıə

zədgiəl ikuu aamstei-tauadi, aɟgia rəma, abzia rəma rəynkua rɸə amaç rular akun.

aamstei-tauadi aqajlar uaapsəs irpxiaɜomzt. (adaqia II aɸə kuqmaxan iaja). uərt eiharak izəʃtaz, zəmaç ruaz aɦəntkar iɥinovnikɟei iarei rguə aqaçara akun, ui ala dara rxaɸə bzazaʃa aioiiərɸuan. (adaqia II aɸə kuqmaxan iaja). aamstei-tauadi aqajlar ɟanə rxə iadərxuon. (kuqmaxani fati reiɟajara). ari alaɟajara aan ikunagouɲ axɟajara ajəɸən aamstei-tauadi rçeiɟa raaɜara, dara rəynadara, akəka archara, axuə anagara, ubas egiərtgiə ajəɸra naɜaɜa iagaz açaskua maanas, politikas irəçaz. aamstei-tauadi rəɦsakua—ahkuajja, abzazaraɸə izəʃtaz, aamta gaʃas irəmaz zəguta itagəlaz auaajlar rɸə akun. (xəmseidi kuqmaxani reiɟajara adaqia 19 aɸə). aamstei-tauadi rəynkua rɸə aqajlar rəɜoiabja amaç zuaz işərxɟajozi işərznəquozi (adaqia 13 aɸə kuqmaxani anayalınikəi reiɟajara satbei iqazʃa amaçuyə pɦəzba kakaʃa lɸə. adaqia 18 rɸə. kuqmaxani satbeii reiɟajara adaqia 19 aɸə. ahmet, mayagua, egiərtgiə rɦamtakua adaqia 17 rɸə. ubas egiərtgiə). aamstei-tauadi izəʃtaz auəs aɸə cxəraaɟas, yəzas iərəman adin amaçuɟei auxuamei (adaqia 7 rɸə arəjɸ iaʃəz apap iaja). ari alaɟajara aan ikunagouɲ aɸərpşəgakua rəla axɟajara auxuama amaɜakua, adin amaçuɟei iarei aqajlar rzə işɟaga uəsəz, aɦəntkar imaçuɟei iarei rzə cxəraaga uəsnə işəqaz, ubas egiərtgiə).

1905 ş. rzə arevoliucia iqaz aamstei-tauadi işaxuapşuaz, işaxɟajoz. (kuqmaxan, mərza, egiərtgiə reilaɟajara urəsɸəlan „ailayəntra“ iqalaz-ɦa iaxɦaanə (adaqia 5-6-7 rɸə). aqajlar rɸəxrazə auəs zuaz reilkaarazə aamstei-tauadi aɦəntkar iɥinovnikɟa rəcərxəraanə politika—dərrala içagiə ilbaaganə iqaz anxaɟa fat, səkun ireipşu xəxnə, iɟanə, maɜala irəʃtaçanə irəman. (adaqia 11 aɸə fati kuqmaxani reiɟajara. adaqia 17 aɸə fat iɦamta, adaqia 27-28 rɸə fati, ʃmati nicei reiɟajara ubas egiərtgiə).

fat aamstei-tauadi aɦəntkar iɥinovnikɟei rnapaɸə abqars dəqouɲ aqajlar rəteirazə. fat aqajlar driuuɲ, axa, dara rzə daoiouɲ. fat tipla iuoyəʃa.

aqajlar rçeiɟa akuparazə rapxiagəlayə haqarat iuoyəʃa. aqajlar rɸəxrazə akupara haqarat dşaxuapşuaz. (adaqia 30 aɸə).

3. p. ʃaqrəl. eiteigaz akomedia „revizor“ gogolı iiyəz (12 saat).

gogolı iyəmta akomedia „revizor“ aɸə iuboiţ aprovinciaɸi apomeʃɥikɟa, aaməstɟa, amaçura ialaz rəpstazaaʃa, rəmaç uəʃa. ari ayəmtaɸə gogolı iɟərganə iuirboiţ art agup rəbaapsrakua, açartəşa şərgoz.

akomedia axə inarknə açəxuanɜa tons iamou rxəɥyarouɲ. gogolı imɜaɜakua, iɟərganə dalaɟajoiţ uəsqanɸi aihabəra rəpstazara şəmyapargoz. avtor ixşəy azcom ui aihabəra tourəxla işəkuɜaaua rcənxurasgiə aɸa mɥkə şəqou, abziara, amɥra zpeipşu. aɥinovnikɟei apo-

meſɥikɟei rsaxıakua (xlesţaḳov, sḳvoznik-dmuxanovsḳi, liaṛḳin-ţiaṛḳin, bobɥinsḳi, dobɥinsḳi egıərtgıə).

art rəla uəsqanʒi aihabəra dərxəɥɥoiţ. „revizor“ aɸə ilgou ţiṛla uəsqanʒi aamtazə aṛomeſɥikɟei, amaçuɟei uħa rəqazſakua, rəmaç uſakua işreipşu. saxıa yrala aţiṛkua iləigaz. ari ayəmta iaçanaḳua ḳlassla akuparaɸə uəsqanʒi aamtazə izəpsaz gogolı iyəmtakua belinsḳi dəşrəxuapşuaz. haztagəlou aamtaɸə gogolı iyəmta zəpsou, izxuartou.

4. l. ḳuçnia. aṛoemakua „lenin“. „aḳomɸar“. (2 saatḳ).

aja einraalala eikurłanə daxɟajoiţ lenin auəs du ilşaz. oyə iguə ſtnaxraʒa, itnagaraʒa daxɟajoiţ aḳomɸar ruəsura aɸəcʒ bzazara auəs ſakurgəlaraɸə.

ari aṛoema alaɟajaraan iħaʒuṛ ajəʒ aħəntkar ixaan aqajlar rəbzazaſa, amilat xazkua reibarfara, reiɥərɥara, ubas egıərtgıə aṛoliţiḳa uəskua imyapargoz.

5. s. ɥanba. „seidəq“ ṛovesţ 1934 ş. (14 saat).

ari aṛovesţ aqnə ɥanba iahirboiţ iaaxţnə aḳulaḳ akətaɸə, asoveţ mɥə auəs imyapanago dşakupo, iara eipş asoveţ mɥə ztaxkuam idḳəlanə.

aḳulaḳ seidəq ila iaarpşnə iahirboiţ akət soveţ mɥə aroıuoıuara iaoıou auaa, nasgıə dara uərt aoıaɟa znə-zənla ʒəm naṛəla—aoıarɟa rəla dara rxə ɟərəmgaḳua asoveţ mɥə işakudərpo. ubartkua reipş aḳulaḳɟa rxə iadərxuakuaz, nas ḳlassla zxə zdərua şəqalo aɥnər habaſ, aoıar məsa ila iaaboiţ ari ayəmtaɸə akət ṛarţorganizaciei aḳomsomoləi zaqa auəs bzianə irua, nasgıə asoveţ naṛxgara oıuoıuanə iarto ala aḳulaḳɟa ruəs aura nagʒara şeimoua ḳubrəci ḳuɥəri rəla iaaboiţ, dara uərt ruəs manłalanə aurala aḳolxoz ſakugəlanə iaaboiţ.

6. s. ɥanba, v. agrba. „aiaaira“ (7 saatḳ).

aṛiesa 8 saxıaḳ amanə s. ɥanba, v. agrba ryəmta.

ari aṛiesaɸə aqər — araiḳom maʒanəqugayə aṛarţia uəs myapagaraɸə ɸərpşə oynə dəqouṛ. aqər auəsuraɸə ipəłou oyuṛ. aqajlar kunagala rəmaç zəmua meigʒarada drakupoiţ. (aḳooṛeraţiv aihabə aḳolxoz „ḳeraz“ iaiuranə iqaz aamtala iaxrimtaz daxərqıanə dteiḳueiţ, ubas egıərtgıə). aṛarţia uəs myapagarazə akətaşqa auaa rəſtra uəs dunə daxuapşueiţ, ubri aɸənʒ uaxı ico auaa rsṛisoḳ kunagala ixərpşanə irɸeiueiţ.

panda — mosḳvaʒi asţudenţ ila iaarpşnə iaaboiţ asţudenţ ɸar uəsuɟa rgrakua xţnə. panda akətan auəsura pxəeiſoiţ; açəxuʒanʒa dazərazxanə aṛoliţiḳa uəs myapagarazə uəsura akətan dcazargıə, auəsuraɸə ṛraḳţiḳa zlaimami bolışeviḳ ṛoliţiḳa aaʒara zlaiɟmaɥu rələei aṛarţia idnaçaz auəs işakunago izəmyapagom, młəldə — akət-

soveț axanƦayə — zegıə irəkuşahatxo oyuɲ. uəs iqou aoyə akətsoveț xanƦayəs danaiu — aq̦ajlar ruəs pxıaqa izcom.

ak̦ulak̦ k̦adər, aɲaɲ, amula esəf, aaməsta qazəlbakı, egıərtgıə rəla iaaboiț aq̦ajlar raoıaɟa rƦeidk̦əlanə amyaxqıaga auəs forma xk̦kua imyapargo aq̦ajlar rənxaƚa ƦəC aſakurgəlara iapərxagaxarazə.

n. ɥ x i k̦ v a ʒ e — „aixagəlakua“ (этажи). (7 saatk̦).

l. k̦iaɥian, d. şengelaia, s. k̦ldiaşvili—novelkua (3 saatk̦).

tak̦zəpxəkuu aredak̦țor n. tark̦il.
ațex. redak̦țor m. piſɥik̦.
tak̦zəpxəkuu ak̦orrek̦țorɟa g. paɲaskıər., v. k̦ak̦alia.

ak̦ıəpxırazə irətouɲ 5/III-34 ş. rzə, ak̦ıəpxırazə anaɲə açayuɲ 25/III-34 ş. rzə, akıaad aformaț 84x110 əqouɲ, aboıı. iaçan. 44896, açak̦. 1½ k̦ıəpxı boııəc əqouɲ. azak̦az № 1734. ațiraz 500. aɲliț № 2.

488



Программа по литературе
для второй ступени.